

ROBERT TALAGA

Ograniczenia dopuszczalności złożenia wniosku o przyznanie prawa pomocy przed sądem administracyjnym

Streszczenie

Prawo do sądu pozostaje wspólnym dorobkiem europejskiej kultury prawnej. Taki standard został zagwarantowany w ramach funkcjonującego systemu praw człowieka. W sposób równorzędny prawo do sądu zostało potwierdzone w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Nie oznacza ono jednak nieograniczonego dostępu do wymiaru sprawiedliwości bez ponoszenia kosztów wszczynanego postępowania. W efekcie stworzone zostały mechanizmy zwalniania od takiego obowiązku oraz udzielania pomocy prawnej z urzędu. W postępowaniu przed sądami administracyjnymi można w ten sposób ubiegać się o przyznanie prawa pomocy ze strony państwa, aby zachować prawo do sądowej kontroli działań administracji publicznej. Stosowny wniosek podmiotu zainteresowanego podlega jednak pewnym wymogom formalnym. Między innymi powinien być złożony na stosownym urzędowym formularzu, a zawarte w nim informacje mogą jednocześnie wyznaczać tryb, w jakim zostało wniesione żądanie strony. Wniosek o przyznanie prawa pomocy może bowiem zostać złożony w trakcie postępowania sądowego albo przed jego wszczęciem. Ustawowe określenie terminu do złożenia wniosku o prawo pomocy wymaga doprecyzowania. W istocie takie żądanie nie może zostać złożone przed uprawnieniem jednostki do złożenia właściwego środka zaskarżenia do sądu administracyjnego. Niezachowanie takiego wymogu powoduje, że złożony wniosek o prawo pomocy nie wywołuje skutków prawnych. Jednostka ubiegająca się o pomoc ze strony państwa nie ma bowiem jeszcze obowiązku ponoszenia kosztów sądowych. Nie istnieje też potrzeba zapewnienia jej profesjonalnej pomocy prawnej w postępowaniu prowadzonym przed organami administracji. Taka sytuacja uniemożliwia zatem przyznanie prawa pomocy ze względu na ograniczenia systemowe. W efekcie takie postępowanie z wniosku o przyznanie prawa pomocy podlega umorzeniu jako zbędne. Co więcej, przedwczesne złożenie wniosku o prawo pomocy może dodatkowo ujawnić również niedopuszczalność merytorycznego rozpoznania skargi bądź sprzeciwu.

Słowa kluczowe: prawo do sądu – dopuszczalność wniosku o prawo pomocy – zwolnienie od kosztów – ustanowienie pełnomocnika z urzędu – oczywista bezzasadność skargi